

**YASHIL IQTISODIYOTDA BIOXILMAXILLIK VA BIOXILMA
XILLIKNING AFZALLIK TOMONLARI**

Bobojonova M.J

Osiyo Xalqaro Universiteti o'qituvchisi

Toshev M.H

Osiyo Xalqaro Universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: "Yashil" iqtisodiyot siyosatchilar, biznes va siyosatchilar tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan tushunchaga aylandi. Atamaning eng aniq ta'rif YUNEP tomonidan taqdim etilgan bo'lib, unda Yashil iqtisodiyot "atrof-muhit xavflari va ekologik tanqisliklarni sezilarli darajada kamaytirgan holda inson farovonligi va ijtimoiy tenglikni yaxshilashga olib keladigan iqtisodiyot" deb ta'riflanadi. Ushbu ta'rif biologik xilma-xillikni saqlash bilan bevosita bog'liq bo'lgan ikki xil elementni o'z ichiga oladi. Birinchisi, biologik xilma-xillikni inson farovonligi va ijtimoiy tenglik uchun taqdim etadigan foyda (masalan, to'g'ridan-to'g'ri moddiy foyda) uchun saqlab qolishdir. Ikkinchi element biologik xilma-xillikni "sug'urtalash" roliga qo'yadi, agar biz biologik xilma-xillikni saqlab qolsak, bu atrof-muhit xavflari va ekologik tanqisliklarni sezilarli darajada kamaytiradi degan taxmin bilan.

Kalit so'zlar: tabiat, bioxilma-xillik, neolit davri, progressiv, Katskill, qaynoq nuqtalar, populyatsiya, tabiiy o'rmonlar

"Yashil" iqtisodiyot - bu biologik xilma-xillikni oshirish va foyda keltirishi mumkin bo'lgan iqtisodiy tizim va aksincha, "tabiat" yaxshi biznes uchun zarur shartdir. Bioxilma-xillik "turlar ichida, turlar o'rtasida va ekotizimlar o'rtasida" elementlarni o'z ichiga olishini hisobga olsak, biologik xilma-xillikni va shuning uchun yashil iqtisodiyotning ta'sirini turli xil miqyosda, turlarning o'zgarishidan tortib butun sayyora bo'ylab biomlarga ko'rib chiqishimiz kerak.

Biologik xilma-xillik va tovar va xizmatlarni taqdim etish o'rtasidagi aloqalar juda o'zgaruvchan. Biologik xilma-xillikning pasayishi muayyan ekotizim xizmatlarini ko'rsatishning oshishi bilan sodir bo'lganda munosabat salbiy bo'lishi mumkin. Bunday misollardan biri qishloq xo'jaligi tizimlaridan oziq-ovqat ekinlari yetishtirishdir. Ilk neolit davri dehqonlari ekin sifatida ba'zi yovvoyi o'tlarni boshqalariga nisbatan birinchi marta o'zlashtirishni boshlagandan beri, dehqonchilikning ko'p qismi oziq-ovqat uchun hosildorlikni oshirish evaziga yovvoyi o'simliklar va chorva hayvonlarining turlari xilma-xilligining progressiv qisqarishiga olib keldi.

Boshqa hollarda esa munosabatlar odatda neytral bo'lishi mumkin. Masalan, o'simliklar to'planadigan suv havzalari suvni tozalashga yordam beradi, ba'zi hollarda suv sifatini oshiradi. To'g'ri boshqariladigan mahalliy bo'lmagan plantatsiyalar buning uchun boy tabiiy o'rmonlar yoki preriyalar kabi yaxshi bo'lishi mumkin. Shuning uchun

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

suv kompaniyalari va sifatli suvga tayanadigan boshqa manfaatdor tomonlar suv havzalarini boshqarishni nazorat qilish va ularning ta'minotini himoya qilish uchun suv havzalarini sotib olishga harakat qilishlari mumkin. Suv ta'minotini himoya qilish uchun Nyu-York shahri tomonidan Katskill tog'laridagi yer va suv havzalari huquqlarini sotib olish, ehtimol, eng mashhur misoldir, ammo shisha suv firmasi Vittel o'zining asosiy resursining sifatini ta'minlash uchun kichikroq miqyosda xuddi shunday ishlarni amalga oshirmoqda.

Boshqa munosabatlar odatda ijobiy hisoblanadi. Masalan, muqaddas joyning mavjudligi bioxilma-xil tabiiy o'simliklarning degradatsiyasini oldini olishi mumkin landshaftning qabul qilingan ma'naviy qiymati tufayli. Xuddi shunday, ekoturizm uchun muhim bo'lgan hududlarda yuqori bioxilma-xillik ko'pincha xizmatni yaratadigan aktiv va asosiy xususiyatdir. Shunday qilib, milliy bog'lar va uning atrofidagi jamoalar ajoyib landshaftlarni yoki xarizmatik yovvoyi tabiatni ko'rish uchun kelgan sayyohlarning daromadlaridan foyda olishlari mumkin. Misol uchun, Shotlandiyaning Moll orolida 1980-yillarda ov orqali yo'q qilingan oq dumli burgutni qayta tiklash bo'yicha katta dastur amalga oshirildi. Endi burgutlar tashkil etilgan va muvaffaqiyatli ko'paymoqda, ko'plab odamlar orolga qushlarni ko'rish uchun tashrif buyurishadi. Shunday qilib, ushbu landshaftda yagona ramziy turning tiklanishi mahalliy iqtisodiyotga katta ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Bundan tashqari, ushbu tahrirlangan jildda muhokama qilingan ko'plab amaliy tadqiqotlar bioxilma-xil atrof-muhit tomonidan taqdim etilgan tovarlar va xizmatlar uzoq muddatli istiqbolda nazoratsiz ekspluatatsiya qilishdan olinadiganlarga qaraganda yaxshiroq moliyaviy daromad keltirishi mumkin degan g'oyani qo'llab-quvvatlaydi. Biologik xilma-xillik yuqori bo'lgan hududlar ko'pincha bir nechta ekotizim xizmatlarining "qaynoq nuqtalari" bilan mos keladi.

Bu o'xshashlik yo'qolgan turning o'rnini boshqa tur egallashi yoki tizim o'z funksiyasini sezilarli darajada yo'qotmasdan moslasha olsa, haqiqiy bo'ladi. Bunday savollarga oldindan baho berish qiyin, chunki biz kamdan-kam hollarda bir turning nafaqat tizimning qisqa muddatli qarashlari doirasida, balki uzoq muddatli, ya'ni kamdan-kam hollarda noodatiy stress davrlarini o'z ichiga olishi mumkin bo'lgan funktsiyalarini aniq ayta olamiz. Aldo Leopoldning (1949) ta'kidlashicha, "har bir g'ildirak va g'ildirakni saqlab qolish aqlli tuzatishning birinchi ehtiyot chorasidir," ya'ni biz turlarning kamayib ketishiga yoki yo'qolib ketishiga yo'l qo'yamiz. Yana bir o'xshashlik samolyotdagi mixlar bilan bog'liq. Har qanday alohida tirqishni xavfsiz olib tashlash mumkin bo'lsa-da, juda ko'pini olib tashlang va samolyot halokatga uchraydi va bizni, yo'lovchilarni olib ketadi.

Shunday qilib, biz uchun zarur bo'lgan ekotizim mahsulotlari va xizmatlarini yetkazib berish uchun biologik xilma-xillikning minimal darajasi mavjud. Ko'pchilik biz har doim ushbu minimal darajadan ancha yuqori ekanligimizni ta'minlash oqilona bo'ladi, degan fikrga qo'shiladi. Shunga qaramay, javob berish qiyinroq savol tug'iladi: Bioxilma-xillikning qaysi darajasi va qaysi jihatini (genlar, turlar, populyatsiyalar, jamoalar

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

saqlashga e'tibor qaratishimiz kerak? Bu boylikning eng yuqori darajasini hisobga olishimiz kerakmi?

Biz oziq-ovqat, energiya, toza suv uchun tayanadigan ko'plab ekotizimlar turlarga kam ta'minlangan, shuningdek, ba'zi yarim tabiiy tizimlar ham madaniy sabablarga ko'ra yuqori baholanadi, masalan, Angliyadagi pasttekislik yaylovlari. Shunday qilib, insoniyatning yuqori darajadagi foydasi uchun har doim ham yuqori turlarga boy bo'lish shart emas. Dunyoning juda xilma-xil qismlari, tropik o'rmonlar yoki Sharqiy Afrika savannalari muhim emas. Aksincha, biz har qanday muayyan tizimda biologik xilma-xillikning funktsional jihatlarini ko'rib chiqishimiz kerak.

Yangi turlarni kiritish ekotizimning funktsional jihatlarini o'zgartirib, turlarni yo'q qilishi mumkin. Bu esa ekotizim xizmatlariga ijobiy yoki salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Masalan, ko'plab e'tiborga molik mahalliy bo'lmagan va ba'zi hollarda invaziv turlar ekotizim uchun muhim xizmatlarni taqdim etadi. Shimoliy Amerikada ekinlarni changlatish uchun mahalliy bo'lmagan asalarilar (*Apis mellifera*) keng qo'llaniladi, bu changlatish xizmatlari har yili 14,8 milliard AQSH dollariga baholanadi (Morse va Calderone, 2000). Mahalliy bo'lmagan daraxtlar esa butun dunyo bo'ylab ko'plab yog'ochsozlik sanoatining asosini tashkil qiladi; masalan, Tinch okeani shimoli-g'arbiy qismidagi ignabargli daraxtlar Britaniya va Irlandiya o'rmon xo'jaligida muhim tur hisoblanadi.

Shunday qilib, biz yo'qotishimiz mumkin bo'lgan turlar va landshaftlar bo'lishi mumkin va ekotizim xizmatlarini ko'rsatish uchun eng yaxshi narsa biologik xilma-xillikning ustuvor yo'nalishlariga to'liq mos kelmaydigan vaziyatlar bo'lishi mumkin; masalan, bu mahalliy bo'lmagan turlardan keng foydalanishni o'z ichiga oladi. Qaysidir ma'noda bu biologik xilma-xillik uchun "Xo'sh, nima?" savolidir. Yerga oziq-ovqat, yoqilg'i, urbanizatsiya va boshqa ishlab chiqarish faoliyati uchun bosim ortib borayotgan bir paytda, nima uchun, qayerda va qanday biologik xilma-xillikni saqlashimiz kerak? Yashil iqtisodiyot doirasida ushbu masalalar keyingi bo'limda muhokama qilinganidek, inson farovonligi va ijtimoiy tenglik bilan chambarchas bog'liq.

Biologik xilma-xillikka "qadriyat" qo'yish axloqi haqida kelishmovchiliklar bo'lishi mumkin, ekotizim natijalariga hissa qo'shishi mumkin bo'lgan narsalarni qo'llab-quvvatlash, ta'minlash, tartibga solish va madaniy xizmatlarga bo'lish ko'pchilik odamlar uchun qabul qilinadi. Biroq, ularni inson "farovonligi" va, xususan, ijtimoiy tenglik bilan bog'lash yanada murakkablashadi. Biologik xilma-xillikni saqlashning foydalari va xarajatlari bir xil odamlar tomonidan qoplanmaydi va ikkalasi o'rtasida katta masofa (geografik yoki aqliy) bo'lishi mumkin. Misol uchun, oziq-ovqat yig'ish paytida yo'lbars hujumidan xavf ostida bo'lgan odamlar boshqa qit'adagi shaharda yashovchilarga qaraganda ularni saqlashga boshqacha qarashlari mumkin. Bundan tashqari, ushbu yovvoyi mushuklar (ko'p jihatdan tabiatni muhofaza qiluvchilar uchun asosiy turlar) tomonidan mahalliy odamlarning farovonligiga ko'rsatadigan ekotizim xizmatlarini mahalliy jamoalar qabul qilishi qiyin bo'lishi mumkin.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Shunga o'xshab, rivojlanayotgan mamlakatlarning o'rmon yerlarini o'z iste'moli uchun oziq-ovqat ishlab chiqarish yoki boshqa daromad olish uchun tozalashga to'sqinlik qilayotgan fermerlari, ayniqsa, ushbu o'rmonlarni himoya qilishni so'rayotgan mamlakatlarning aksariyati tarixan o'z o'rmonlarini tozalagan bo'lsa, bioxilma-xillikni saqlash uchun pul to'lashi kerakmi, degan savolga javob berishlari mumkin. Buyuk Britaniya bu borada ayniqsa nozik pozitsiyada turibdi. Buyuk Britaniyada hukumat va ko'plab tabiatni muhofaza qilish tashkilotlari tropik tabiiy o'rmonlarning yo'q qilinishiga faol qarshilik ko'rsatmoqda, ammo Buyuk Britaniyaning o'rmon qoplamasi hozirda atigi 12 foizni tashkil qiladi va deyarli barchasi "ikkilamchi o'sish"dir. Tabiiy o'rmonlar 2000-yil oldin deyarli tozalangan va mamlakat uzoq vaqtdan beri butun dunyo bo'ylab eski o'sish stendlaridan yog'ochlarning asosiy importchisi bo'lib kelgan.

Shunday qilib, biologik xilma-xillikni saqlab qolish kerak, chunki u inson farovonligiga muhim xizmatlarni taqdim etadi va ekotizim xizmatlari doirasida bu yondashuv rag'batlantiriladi. Biroq, ijtimoiy tenglik va inson farovonligini hisobga olgan holda, ba'zi murakkabliklar mavjud bo'lib, ular ko'pincha berilganidan ko'ra ko'proq ko'rib chiqishni talab qiladi. Xususan, bunday konservatsiya uchun ijtimoiy o'lchov atrofidagi ba'zi masalalarni hal qilishga yordam beradigan tegishli iqtisodiy vositalarni ishlab chiqish zarurati mavjud.

ADABIYOTLAR:

1. Otkirovich, N. S. (2024). Yashil Iqtisodiyotda Raqamli Transformatsiya. *Miasto Przyszłości*, 54, 1356-1364.
2. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). AHOLINING O'ZINI OZI BANDLIGINI TA'MINLASHDA AUTSORSING YANGI SHAKLINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 59-64.
3. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO'LLANILADIGAN ASOSIY KO'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.
4. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). FRILANSERLIK-O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING YANGI SHAKLI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 283-288.
5. Akbarovna, N. N. (2024). TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT YURITISHNING SHAKLLARI VA YO'NALISHLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 57-63.
6. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHDA DIVERSIFIKATSIYA STRATEGIYASINING AHAMIYATI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 300-306.
7. Akbarovna, N. N. (2024). O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA MAKROIQTISODIY DASTURLARNI ISHLAB CHIQISH VA

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

AMALGA OSHIRUVCHI YONDASHUVLARDAN
FOYDALANISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 383-389.

8. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). IQTISODIY TEBRANISHLAR SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING YASHOVCHANLIK DARAJASINI BAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 313-318.

9. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). KORKONALARNING BOZORDAGI FAOLLIGINI BAHOLASHDA ANSOFF MATRISASINI QO'LLASH: AFZALLIKLARI VA USTUNLIKLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 100-106.

10. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KASANACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 277-282.

11. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODNI O'RGANISHDA KERAKLI KO'RSATKICH XUSUSIYATLARI VA O'LCHOV TURLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 64-69.

12. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL VA RAQAMLI O'TISHLAR AVTOMOBIL EKOTIZIMINI QANDAY O'ZGARTIRMOQDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 60-65.

13. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). O 'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO 'JALIGI SOHASINING HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 147-151.

14. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODIYOTDA IQLIM O'ZGARISHI BILAN PAYDO BO'LADIGAN MUAMMOLARNI OLDINI OLISH MAQSADIDA JORIY QILINGAN ISTIQBOLLI YO'NALISHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 108-113.

15. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). XIX VA XX ASRLARDA INSTITUTSIONALIZM IQTISODIY TA'LIMOTINING RIVOJLANISH DARAJASI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 62-67.

16. Akbarovna, N. N. (2024). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK IQTISODIYOTNING MUHIM SOHASI SIFATIDA. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 307-313.

17. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. (2024). QISHLOQ XO 'JALIGINI KLASSTERLASHNING XORIJIY TAJRIBASI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 65-71.

18. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHNING KONSEPTUAL ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 93-99.

19. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). BARQAROR RIVOJLANISHGA O 'TISH SHAROITIDA ISHLAB CHIQUARISHNI BOSHQARISH VA TASHKIL

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

ETISH. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE
TEACHING SOLUTIONS, 1(3), 307-312.

20. Bobojonova, M. J. (2025). PANDEMIYADAN KEYINGI DAVRDA TURIZMNI
BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO 'LLARI. ANALYSIS OF
MODERN SCIENCE AND INNOVATION, 1(4), 284-291.

21. Bobojonova, M. J. (2025). TABIIY RESURS SAMARADORLIGIDAN
FOYDALANISHNING JAHON TAJRIBASI VA XALQARO
DASTURLAR. STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS
SHORTCOMINGS, 1(4), 145-151.

22. Bobojonova, M. J. (2025). MARKAZIY OSIYODA TABIIY RESURSLARDAN
FOYDALANISH DARAJASI VA UNING HOLATI. THEORY OF SCIENTIFIC
RESEARCHES OF WHOLE WORLD, 1(3), 180-187.

23. Bobojonova, M. J. (2025). TABIIY RESURLAR SALOHİYATI VA UNING
IQTISODIY AHAMIYATI. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE
TEACHING SOLUTIONS, 1(5), 206-213.

24. Bobojonova, M. J. (2025). TABIIY RESURS SAMARADORLIGIDAN
FOYDALANISH HOLATI VA TAHLILI. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION
AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(4), 281-287.

25. Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI
OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. STUDYING THE
PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS, 1(4), 112-121.

26. Hakimovich, T. M. (2025). O 'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG
'BATLANTIRISH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLİYAVIY VOSITALAR
TAHLILI. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING
SOLUTIONS, 1(5), 141-150.

27. Hakimovich, T. M. (2025). KORXONALARDA RAQOBATBARDOSH
EKSPORTNI YO 'LGA QO 'YISH VA MARKETING
STRATEGIYALARI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION, 1(4),
193-205.

28. Hakimovich, T. M. (2025). HUDUDLARNI STRATEGIK REJALASHTIRISH
VA BOSHQARISHNING ASOSIY BOSQICHLARI. ANALYSIS OF MODERN
SCIENCE AND INNOVATION, 1(4), 225-232.

29. Hakimovich, T. M. (2025). HUDUDLAR IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISH
STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI. THEORY OF
SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD, 1(3), 157-166.

30. Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORTCHI KORXONALARNI QO 'LLAB-
QUVVATLASH USULLARI VA VOSITALARI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE
AND INNOVATION, 1(4), 213-224.

31. Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORT QILUVCHI KORXONALAR
RAQOBATBARDOSHLIGINING NAZARIY TAHLILI. THEORY OF SCIENTIFIC
RESEARCHES OF WHOLE WORLD, 1(3), 137-148.

32. Hakimovich, T. M. (2025). STRATEGIYA-HUDUDLAR IQTISODIYOTINI
RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY OBYEKTI SIFATIDA. ANALYSIS OF MODERN
SCIENCE AND INNOVATION, 1(4), 276-283.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

33. Hakimovich, T. M. (2025). O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTNI IJTIMOYIY-IQTISODIY RIVOJLANISH DINAMIKASI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 224-233.
34. Hakimovich, T. M. (2025). PRIORITIES FOR DEEPENING STRUCTURAL CHANGE IN THE ECONOMY. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 84-90.
35. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). PANDEMIYA SHAROITIDA O 'ZBEKISTON MILLIY IQTISODIYOTIDAGI TARKIBIY O 'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI VA ISTIQBOLDAGI IQTISODIY O 'SISH PROGNOZLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 111-123.
36. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SANOAT TARMOQLARIDAGI TARKIBIY O 'ZGARISHLAR VA ULARNI BAHOLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 101-110.
37. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH YO 'NALISHLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 245-254.
38. Hakimovich, T. M. (2025). HUDUDLAR IQTISODIYOTINI JADAL RIVOJLANTIRISH BO'YICHA STRATEGIYALARNING QO'LLANILISHI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 129-136.
39. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTONDA EKSPORT-IMPORT KO 'RSATKICHLARINING TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 151-159.
40. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). JAHON SAVDO KO 'RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 236-244.
41. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). OZBEKISTONDA ISHLAB CHIQRISH KUCHLARINI JOYLASHTIRISHNING OZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 300-306.
42. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). "BUXORO SUV TA'MINOTI" MCHJ KORXONASINING UMUMIQTISODIY HOLATI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 390-398.
43. Bahodirovich, X. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY XIZMATLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 223-230.
44. Bahodirovich, K. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). TYPES OF CREDIT PRODUCTS. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 269-277.
45. Bahodirovich, X. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK TIZIMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 396-404.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

46. Bahodirovich, K. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RISK REGULATION IN BANKING SYSTEM. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 231-237.
47. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). АНАЛИЗ ТОЧКИ БЕЗУБЫТОЧНОСТИ И МАРЖИНАЛЬНОЙ ПРИБЫЛИ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 88-94.
48. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЕКТЫ: УПРАВЛЕНИЕ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 81-87.
49. EI, I. JAHON SAVDO KO 'RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR.
50. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 258-266.
51. EI, I. (2024). MAKROIQTISODIY KO 'RSATKICHLARNNG O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 275-281.
52. Bahodirovich, K. B., & To'rayevna, S. N. (2025). PORTFOLIO RISK MANAGEMENT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 380-387.
53. Bahodirovich, X. B., & To'rayevna, S. N. (2025). COMPANIES' FINANCIAL STATEMENT: CONCEPTS AND PRINCIPLES. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 281-289.
54. Bahodirovich, X. B., & To'rayevna, S. N. (2025). LOMBARD TASHKILOTLARI VA ULARNING XIZMATLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 290-298.
55. Bahodirovich, X. B., & To'rayevna, S. N. (2025). BANK TIZIMI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 372-379.
56. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTDA INNOVATSION YONDASHUVLARNI BOSHQARISHNING AHAMIYATI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 2(1), 15-21.
57. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING XALQARO BOZORDA MUVAFFAQIYATLI FAOLIYAT YURITISH USULLARI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 2(1), 8-14.
58. Raxmonqulova, N. O. (2025). KORXONALARDA YUZAGA KELADIGAN INQIROZ HOLATLARI VA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYALARI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 2(1), 1-7.
59. Shadiyev, A. X. (2025). A MODERN APPROACH TO THE METHODOLOGY OF TEACHING ECONOMIC DISCIPLINES. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 134-139.
60. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARX VA UNING IQTISODIY TAHLILDAGI ROLI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 86-93.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

61. Bazarova, M. (2025). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT MOLIYASI TIZIMIDAGI ISLOHOTLARNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, 4(1), 29-36.
62. Bazarova, M. (2023). EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION. *Modern Science and Research*, 2(12), 506-512.
63. Supieva, B. M. (2023). MARKETING MANAGEMENT STRATEGY'S IMPORTANCE AND MODERN CONCEPT. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 381-386.
64. Akbarovna, N. N. (2025). MENEJER FAOLIYATINING FUNKSIONAL VAZIFALARI VA UNING MADANIYATINING AHAMIYATI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 354-362.
65. Akbarovna, N. N. (2025). MAIN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF MODERN MANAGEMENT TECHNOLOGIES. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(1), 242-249.
66. Abdvayitovna, S. U., & Azimov, B. F. (2025). IMPROVING THE EFFICIENCY OF USING MATERIAL AND TECHNICAL RESOURCES IN ENTERPRISES. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 223-228.
67. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TEXNOLOGIK JARAYONNING TANNARXINI HISOBLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 17-23.
68. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH, XARAJATLARNI TAHLIL QILISH YONDASHUVLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 47-53.
69. Азимов, Б. Ф., & Гулямов, О. Х. (2017). ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ПОДДЕРЖКИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ. *Ученый XXI века*, (2-2).
70. Jumayeva, Z. Q. (2025). ISSUES OF IMPROVING THE METHODOLOGY OF COMPETITION ASSESSMENT IN THE BANKING SERVICES MARKET OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *AMERICAN JOURNAL OF BUSINESS MANAGEMENT*, 3(1), 41-49.
71. To'rayevich, I. A. (2025). Attracting Investments into the National Economy and their Management: Current Status. *Miasto Przyszłości*, 56, 315-322.
72. AT, I. (2024). MINTAQALAR VA MA'MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 249-255.
73. Sadilloyevna, D. M. (2025). Prospects for Investments in Modernization of the Economy in the Agricultural Sector. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 217-222.

